

El pou

Al jardí de ca nostra hi tenim un antic pou assecat. Els meus pares sempre em conten que un any abans de néixer jo, quan compraren el terreny, el pou ja hi era. De fet, el pou sempre té un lloc a les seves històries d'aquella època. “No sabeu al·lots el que ens va costar arreglar aquell solar; allò era un abocador! Era tot ple de vidres trencats, llosques i diaris vells. N'omplíem de bosses! I al dia següent no en notàvem cap, de canvi; sempre en seguien sortint. Imaginau-vos, idò, com era allò! Com un malefici!”. “L'únic que en queda d'aquella època —afegia ma mare— és el garrover, la llimonera i el pou” —i després d'una breu pausa— “això i la terra és l'únic que queda i si gratàssim una mica encara trobaríem algun vidre.”

Quan jo vaig néixer la casa ja era habitable i el jardí començà a enriquir-se. Sembràrem un xiprer, dos tarongers i un cirerer i donàrem les parets a l'heura; construïrem un porxo per guardar la llenya i un caminet discret que voltejava els arbres i facilitava caminar quan l'herba era alta. Ben aviat els insectes acudiren a la crida de les flors i les aranyes i els cucs d'aquell terreny abandonat hagueren de començar a compartir aquell tros de terra. I així fou com amb els anys el pou passà desapercebut, immòbil i aliè a la fervent vida d'aquell jardí.

Nosaltres, el pou, l'utilitzàvem únicament per tirar-hi les restes de la poda que no servien per a fer foc, com les restes de l'heura, que cada any havíem de retallar una o dues vegades. Mon pare sempre m'assignava alguna feina, creia en el valor de repartir-les per tal que tothom fos i se sentís útil. A mi em solia tocar arreplegar totes les restes de l'heura i dur-les a tirar al vell pou.

Encara avui record com les branques es perdien de vista en la foscor. Ni la més intensa llum d'un migdia d'estiu podia descobrir la seva profunditat, com si aquella foscor no tengués fons. Record el so de les branques quan fregaven les parets contra la pedra i es resistien i gemegaven; també record que em pertorbava el fet de no sentir que tocaven un fons. El pou m'inquietava i, a la vegada, em produïa un respecte temorós. Immòbil entre tota aquella vida, el pou era la presència més enigmàtica del jardí.

Un dia d'un d'aquells anys vaig demanar-li a mon pare què hi havia dins aquell pou. Record molt bé el que em va contestar: “Hi ha tot allò que s'hi tira”. Jo seguia embruixat per aquella foscor i recordava tot allò que hi havia anat tirant i no acabava d'entendre que amb tota la quantitat

d'heura que hi havíem abocat no hagués arribat el dia que, ple fins a dalt, no n'hi cabés més. Per això, l'any següent, després d'estar podant durant tot un matí, li vaig demanar a mon pare com era de profund el pou. “No ho sé, fill. Molt.” Aquella resposta m'inquietà encara més; mon pare, que sempre tenia una resposta per a tot, no la tenia per al pou i això feu que la seva presència reafirmàs el seu misteri.

Un d'aquells dies d'arreglar el jardí, mentre esperava que ma mare acabàs de fer el dinar, vaig quedar-me recolzat a la paret del pou. Feia calor, però a l'ombra de la llimonera s'hi estava molt bé. Un ventet suau em fregava les galtes. Un moix exhibia el seu equilibri sobre les teulades del veïnat i qualque ca començava una cadena de lladrucs unes quantes cases més enllà. Davant meu les abelles feien ballar les flors i un clan de formigues carnisseres esquarterava una aranya.

I aleshores succeí una cosa que no vaig gosar contar mai. Ningú m'hauria cregut, però si no ho vaig contar va ser perquè allò que va passar em va deixar mut. És un d'aquells successos que fan que et freguis els ulls per assegurar-te que ha passat realment. Sabeu què vull dir? Doncs això mateix em va passar a mi aquell dia. Estant jo reposant a la paret del pou, vaig sentir quelcom a l'esquena. Dos cops seguits, secs i pesats, com si la pedra hagués bategat dues vegades. Dos cops, com si qualcú, des de la profunditat d'aquell pou, es dirigís a mi, a la superfície; com si la fosca ofegàs el seu crit i hagués de recórrer a la pedra. Dos cops, seguits i secs. No vaig ni poder formular-me “qui hi ha aquí baix?”. Se m'havia gelat la sang. Una sensació de paràlisi em va recórrer tot el cos i el terror m'esbatanà els ulls; no podia moure ni les pupil·les. Allò no era la meva imaginació, havia passat.

Vaig començar a sentir veus. Era ma mare que em cridava des de l'altra banda del jardí, la que estava més a prop de la casa. Em deia que ja podia parar taula, que el dinar era a punt. Vaig romandre mut tot el dinar. Els meus pares no sabien què em passava. Jo no vaig gosar contar res del que acabava de succeir-me, com si una força obscura em retingués el secret.

Passaren els dies, les setmanes i els mesos. Deixà de sentir-se el constant carrisqueig de la cigala. Havia arribat la tardor. Vaig evitar trescar gaire per la part de darrere del jardí, allà on hi

havia el pou. Les fulles dels arbres havien començat a mudar de color i algunes ja queien en terra. Jo també havia canviat; com si el succés del pou m'hagués fet desprendre una part de l'ànima. Seguia essent un nin, però m'havia tornat un nin seriós i callat. Els meus pares començaven a sospitar que per ventura em passava alguna cosa a l'escola. D'ençà que passà... *allò*, de nit, tenia un somni que es repetia: em trobava en el jardí; davant meu, el pou. A poc a poc, banyats de llum de lluna, uns dits sortien del marge del pou prement la pedra; semblava que algú s'estava impulsant per sortir del pou, i de cop, els dits llenegaven i desapareixien en la fosca. Tan sols romania el pou, il·luminat per la lluna. Mentre somiava això sentia la mateixa situació de terror que havia viscut feia uns mesos.

Un dia vaig trobar-me els meus pares a la sala d'estar, asseguts al sofà. No em van dirigir la mirada; la tenien fixada a la televisió. La seva expressió era de preocupació, no desviaven els ulls, com si fes temps que estiguessin concentrats en la pantalla i no haguessin advertit la meua presència. Un home del temps encorbatat els informava que venia mal temps. "Estiguin atents a aquesta setmana, es preveuen vents forts i precipitacions abundants. El govern ha activat protocols de seguretat per possibles inundacions." Durant aquells dies grisos no vaig sortir pràcticament de la meua habitació, mentre sentia com la pluja topava contra les teulades.

Havia començat a ploure un vespre, no amb molta força, però de manera constant. I passaren dos dies i encara no havia aturat. Jo em passava hores estirat al llit, contemplava el garrover aferrat a la finestra; mirava com les gotes de pluja regalimaven de fulla en fulla, fins que al final queien en terra. Els arbres començaven a arquejar-se pel vent i el fullam i l'aigua es mesclaven i corrien per l'aire en direccions imprevisibles. Passaven hores i més hores. Dormia, m'aixecava. I la pluja era sempre allà, marcava el ritme de les hores fosques en què no se sabia ben bé quan era de dia i quan era de nit.

Crec que aquells dies m'agradaren: no anar a l'escola, poder estar sol... La sensació de solitud, de distància envers els altres, creixia dins el meu ànim. Ja no sabia si era pel mer fet de tornar-me gran o per l'incident del pou; o, segurament, no es podia separar una cosa de l'altra. Aquells dies de pluja varen ser un moment de descans. Vaig relaxar-me. Podia viure amb *allò*, amb aquell secret. Podia, en certa manera, superar-ho. No donar-li el pes que li vaig donar en el seu moment.

Passats tres dies de pluja en va venir un quart de terrible. No va aturar en tot el dia. El vent feia grinyolar els arbres i algunes branques cruixien. Els cans lladraven espantats i el dia fou devorat per la fosca absoluta. Només els llamps, immensos i seguits de trons que feien tremolar la terra, il·luminaven el poble per instants. Aquella nit, més negra que les altres, vaig tornar a somiar. El pou era ara com una font. L'aigua brollava del seu coll com una claveguera desbordada un dia de torrentada. L'aigua freda em tapava els peus i no em podia moure. Els llamps il·luminaven l'escena amb talls imprevisibles. Com en els somnis anteriors, les mans sorgien del marge i premien la pedra. La carn dels dits s'esmunyia entre les falanges, que quedaven marcades per la pressió. Aquesta vegada, però, una figura aconseguia sortir i es delimitava a poc a poc. Era un nin. Un llamp va omplir l'espai de llum i vaig entreveure'l. Anava tot xop, la roba estava tota esquinçada, havia perdut les sabates. Davall aquella roba banyada i vella un nin de cos prim es mantenia dret i me mirava. Caigué un segon llamp i la seva llum m'esclatà a la cara. Deixà de ploure i el tro del darrer llamp em despertà i feu tremolar les parets.

La foscor m'enrevoltava. Vaig palpar el buit amb les mans per cercar l'interruptor, però no encertava. El somni m'havia desorientat. De cop, vaig notar que la meua ma xocava contra la pedra. La vaig enretirar espantat, mentre els ulls se m'obrien en la fosca. Em vaig dur les mans al cos, com si volgués comprovar la meua existència. Estava xop i tot em feia mal. Tenia fred. Amb un moviment quasi involuntari vaig tornar a allargar el braç cap al llum, però no el trobava. Vaig començar un gest circular, "on sóc?". El pit em comença a bategar molt fort. Intent aixecar-me, però no puc. El plor em posseïx i sent la sal als llavis. Una olor de fullam podrit em recorda on sóc. Dirigesc el cap cap a dalt. Començ a cridar, però els crits reboten fins a ofegar-se, sense poder arribar enlloc. Exhaust, pec dos cops a la pedra. Els punys, bruts de sang i de fulles, em fiblen. Els braços em cauen i el cos em cedeix: primer l'esquena, després el coll i, finalment, el cap. Sense poder-me moure, un raig me cau en picat a damunt el rostre i m'enlluerna. Sent la veu de ma mare que em crida; segurament el dinar és a taula.